

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Ing. G. R.**, bytom T., zastúpenej JUDr. M. Š., advokátom v B., proti odporcovi **Slovenskej republike**, za ktorú koná **Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici**, Nám. L. Štúra 1, Banská Bystrica, **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 7 C 91/2008, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. apríla 2011 sp. zn. 14 Co 89/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom zo 14. decembra 2010 č.k. 7 C 91/2008-137 návrh navrhovateľky zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pri posúdení veci dospel k záveru, že v danom prípade na strane odporcu nie je daná pasívna vecná legitímácia, pričom vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva (v danom prípade zákon č. 503/2003 Z.z.) s tým, že nedostatok pasívnej vecnej legitímácie znamená, že podľa hmotnoprávných ustanovení nie je odporca subjektom tvrdenej povinnosti a žaloba proti nemu nemôže byť preto úspešná. Navrhovateľka ako odporcu označila Slovenskú republiku – Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici, ktorý však nespravuje ani iným spôsobom nenakladá s nehnuteľnosťami vo vlastníctve štátu (to patrí do kompetencie Slovenského pozemkového fondu). Výrok o trovách konania oprel o ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 19. apríla 2011 sp. zn. 14 Co 89/2011 potvrdil rozsudok okresného súdu. Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V dôvodoch rozhodnutia sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, na ktoré poukázal. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodal, že z obsahu návrhu navrhovateľky vyplýva, že je závetnou dedičkou oprávnenej osoby PhDr. O. P., ktorá ako pôvodne oprávnená osoba v zmysle § 2 zákona č. 503/2003 Z.z. podala na Obvodnom pozemkovom úrade v Rimavskej Sobote dňa 21.10.2004 žiadosť o navrátenie vlastníctva podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Žiadala o navrátenie poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území B. a R.. Je nesporné, že v rámci konania podľa zákona č. 503/2003 Z.z. je len príslušný obvodný pozemkový úrad oprávnenej skúmať, či boli splnené podmienky pre navrátenie vlastníctva. V tejto súvislosti skúma, či predmet nároku spadá pod ustanovenie § 1 zákona č. 503/2003 Z.z., či nárok uplatnila oprávnená osoba v zmysle § 2 zákona a či išlo o odňatie pozemkov v zmysle § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. Súd svojim rozhodnutím podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. nemôže zasahovať do právomoci obvodného pozemkového úradu, na ktorom podľa ustanovení zákona č. 503/2003 Z.z. prebieha konanie o navrátenie vlastníctva. Nemôže teda vydať žiadne závažné rozhodnutie v otázke určenia vlastníckeho práva, pretože túto okolnosť si musí vyriešiť obvodný pozemkový úrad v rámci svojho zákonného postupu. Na konanie obvodného pozemkového úradu podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Pritom proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa § 5 ods. 2 až 4 zákona č. 503/2003 Z.z. je možné podať opravný prostriedok na súde. Keďže o navrátení vlastníctva k pozemkom podľa uvedeného zákona rozhoduje príslušný obvodný pozemkový úrad, ktorý si v rámci svojho konania musí vyriešiť všetky otázky súvisiace s podmienkami pre navrátenie vlastníctva k pozemkom, teda aj otázku vlastníckeho práva k pozemkom právneho predchodcu navrhovateľky, nemohol súd o jej návrhu tak, ako to formulovala vo svojom petite rozhodnúť. Navrhovateľkou označený odporca nie je k označeným nehnuteľnostiam v žiadnom právnom vzťahu, lebo z hľadiska hmotného práva mu vo vzťahu k nim nevyplývajú žiadne práva ani povinnosti, teda nie je pasívne legitimovaným účastníkom v konaní na strane odporcu. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že odporca, ktorý mal v odvolacom konaní úspech si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, navrhla ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Prvostupňovému, ale i odvolaciemu súdu vytkla nesprávne právne posúdenie veci, najmä procesných podmienok konania podľa § 103 O.s.p. Poukázala na to, že je právnu nástupníčkou oprávnenej osoby, ktorá si uplatnila reštitučný nárok podľa § 1 a § 2 zákona č. 503/2003 Z.z., pričom podaním návrhu na súd sa domáhala možnosti dokladovania svojich vlastníckych práv náhradným reštitučným titulom, t.j. dodatočným rozhodnutím súdu na základe podania určovacej žaloby, ktorý postup je plne legitímny a vyplýva aj zo zákona č. 503/2003 Z.z. Pri nespornosti faktu, že subjektom, ktorý je vlastníkom zhabanej pôdy je štát, podanie žaloby môže smerovať jedine voči štátu. Preto navrhovateľka vyslovila domnienku, že ňou uvedené označenie odporcu je správne. V danom prípade sa nejedná o žalobu na vydanie majetku, ale žalobný návrh je o určení vlastníckeho práva medzi štátom a navrhovateľkou, ktorá tvrdí, že pozemnoknižný zápis uvedený v pozemnoknižnej vložke, kde je ako vlastníkom uvedený čl. štát je nesprávny, resp. pozmenený a skutočným vlastníkom, ktorý vlastníctvo mal v dobromyseľnej držbe, bol jej právny predchodca, ktorému následne čl. štát toto vlastníctvo odňal. Preto „postup súdu – odmietnutie žaloby podanej podľa § 80 písm. c/ O.s.p. teda znemožňuje navrhovateľke dokazovanie v správnom konaní (§ 34 ods. 1 a ods. 5 SP), ktoré prebieha na Obvodnom pozemkovom úrade a v konečnom dôsledku sa domôcť svojich zákonom chránených práv na navrátenie neoprávnene odňatého majetku jej právnomu predchodcovi. (§ 1 zákona č. 503/2003 Z.z.)“.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu rozhodnúť tak, že „rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14 Co 89/2011-158 zo dňa 19.04.2010 ponecháva v platnosti“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky) je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľky z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. vylúčené. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či postupom súdu nebola navrhovateľke odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho

procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu však nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade navrhovateľky nerešpektovali niektoré z týchto práv. Vyššie v odôvodnení tohto uznesenia uvedené tvrdenie dovolateľky, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., nemožno podľa názoru dovolacieho súdu považovať za odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Dovolateľka argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v občianskom súdnom konaní alebo že nezachovali zákonom stanovenú procedúru pojednania veci, znemožnili jej urobiť niektorý procesný úkon a pod. Podstatou jej dovolacích námietok je, že rozhodnutie oboch súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii zákona. Z určujúceho-obsahového-hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) teda z jej strany nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom, ale o námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov odvolacieho (i prvostupňového) súdu (jeho právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založil svoje rozhodnutie.

Podstatná časť dovolacích námietok navrhovateľky spočíva v tvrdení, že „výrok prvostupňového, ale i odvolacieho súdu o nedostatku procesných podmienok je chybný a vychádza z úplne nesprávneho právneho posúdenia veci, obsahovej stránky podaného návrhu a cieľa, ktorý navrhovateľka sleduje“.

Uvedená časť výhrad dovolateľky voči napadnutému rozhodnutiu sa týka činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania veci. O nesprávne právne posúdenie veci ide vtedy, ak súd nepoužil náležitý právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd so zreteľom na vyššie uvedené zdôrazňuje, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť

procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., nebola preukázaná existencia dovolateľkou namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporca však návrh na náhradu trov dovolacieho konania nepodal, preto mu táto náhrada priznaná nebola.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková